

Viladoms

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Viladoms
Alçada: 233

Coordenades:

Latitud: 41.61525
Longitud: 1.88819
UTM Est (X): 407369
UTM Nord (Y): 4607656

Classificació

Número de fitxa: 08053-44
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVII-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Número inventari: Si (IPA 35021)
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat: Privada
Titular: 002308500DG00H0001FK
Autor de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dj., 30/03/2017 - 02:00

Descripció

L'aspecte actual de l'antiga masia de Viladoms és fruit d'un llarg procés històric amb diverses ampliacions i transformacions. La masia, situada al sud d'un petit turó dominant la zona de migdia, s'ha mantingut i renovat dins les diferents ampliacions. El cos antic era de planta rectangular amb planta baixa, pis i golfes. La coberta era a dues aigües i el carener

perpendicular a la façana principal, orientada a sud-oest. Aquesta s'estructura simètricament a partir de tres eixos de verticalitat, delimitats en planta baixa pel portal d'entrada i dues finestres als costats; en la planta pis tres balconades ; i a les golfes per tres ulls de bou. Totes les obertures estan emmarcades amb pedra ben treballada. A la dovella central del portal es pot veure inscrit l'any 1857. Segurament fou la darrera reforma que patí la façana. Actualment no s'utilitza aquest accés, que connecta directament amb el barri d'entrada de l'antic mas.

Les reformes posteriors han estat força respectuoses amb l'arquitectura tradicional de la masia i es poden veure voltes de pedra, volta catalana de maó pla, un aiguamans i boixes i restes de l'estructura del que havien estat tines.

Observacions:

A l'interior hi ha una capella en funcionament.

Darrera la casa hi ha el turó de Viladoms, on s'han detectat estructures i gran quantitat de restes ceràmiques que podríem situar entre els segles VI i I aC.

Història

La primera referència documentada data de l'any 928, on s'esmenta a "Villadolmos". El mas de Viladoms, era en temps medieval una quadra o feu independent que es trobava a cavall entre els termes castrals de Castellbell i de Vacarisses. Es desconeix quan o com es va constituir com a feu independent dels castlans de Castellbell i dels de Vacarisses. Probablement es tracta d'alguna concessió graciosa als cavallers cognominats Solà, oriünds del mas Solà de Rellinars. El 1118 se signa una convinença entre Berenguer de Montcada i Carbonell de Castellet, per la que aquest es feia càrrec de la castlania del castell de Vacarisses, tal com ho havia tingut el seu antic castlà, el difunt Arbert Mir. El 1139, en un document on s'esmenta que el castell de Muntanyola era de la potestat de l'església de Santa Maria de l'Estany, citen els censos que cobraven en diversos indrets, entre els quals dues pernes pel mas Viladoms.

L'any 1234, Berenguer de Viladoms fou testimoni en un acte signat per Ramon de Castellet i la seva esposa Sança. El castlà major del castell de Castellbell fan donació al prior del monestir de Santa Maria de Montserrat de tot el dret que tenien sobre les aigües del riu Llobregat al seu pas pel terme de Castellbell i el Vilar, amb la facultat de construir molins a les lleres del riu.

El 1304, Jaume de Solà lloga per tres anys les terres del mas Viladoms a Ramon d'Ullastrell, veí de Manresa. En el cas de que Elisenda de Villa Ulmorum, filla del difunt Guillem de Viladoms, que era hereva i propietària del mas, es casés amb el consentiment de dit Solà i dels propis amics d'Elisenda en el termini dels tres anys establerts, no tindria efecte aquest tracte d'arrendament. Sabem que a Viladoms es cultivava o es comerciava amb safrà, ja que Pere de Viladoms va fer donació l'any 1305 a Pere de Prat i a un tal Guillem, ambdós veïns de Terrassa, de "totum meum cabessiam safranii quam habeo in mansum de Viladoms". L'acte fou corroborat per Berenguer de Castellbell.

L'any 1307, Ramon d'Ullastrell defineix a Jaume de Solà tot el mas de Viladoms, "quem me dedistis ad laboracionem ad certum tempus". Això vindria motivat pel fet de que Elisenda de Viladoms s'havia casat amb Romeu de Noguera, encara que ben aviat es van divorciar. Jaume de Solà, ciutadà de Manresa i senyor del mas de Viladoms, del terme del castell de Vacarisses, per una part, i Romeu de Noguera, de Castellfollit del Boix, per altra, van nomenar l'any 1308 Felip de Prat, de Manresa, i Guillem Poch, de Sant Fruitós de Bages, com a àrbitres en la qüestió que mantenien per raó del mas Viladoms.

L'octubre de 1308, Romeu de Noguera, de Castellfollit del Boix, confessà a Jaume de Solà, ciutadà de Manresa, i a Elisenda, filla pubilla del difunt Guillem de Viladoms, que restava satisfet de tots els compromisos que havia contret en el moment d'entrar en el mas Viladoms, en el temps que va durar el seu matrimoni, i que ara calia que li restituïssin a causa del divorci, ratiōne divorcii celebrati vel celebrandi inter me et vos dictam Elisenda. Romeu de Noguera confessà el 26 d'octubre de 1308 haver cobrat de mans de Jaume de Solà 100 sous que restaven del que aportà al mas.

En un capbreu de 1441 Pere Viladoms declara la propietat del mas. Al 1500 el propietari és Joan Viladoms. La seva filla Joana, es casa amb Miquel Gall, germà de Pere, amo del veí mas Gall. Miquel adoptarà el cognom de l'esposa. El mas continuarà en mans dels hereus que s'aniran succeint. L'any 1666 la propietat és de Valentí Viladoms i posteriorment del seu fill. Al XIX consta un Jaume Viladoms i Marsal (1814-1879). Ja en el segle XX, l'amo era Josep Maria Pons i Viladoms. L'any 1947 es ven a Pilar Cardellach i Oleart juntament amb 3 ha. de regadiu, 15 de conreu de cereals, 13 de vinya, 3 i 15 ct amb arbres fruiters i 84, 66 àrees de terres ermes. En morir, deixa finca i terres a l'Opus Dei, organització a la qual pertany actualment el mas.

Bibliografia

VALLS i PUEYO, Joan. Viladoms, 928-2018. Del poblat ibèric a la masia catalana. Treball inèdit.

